

Rusya'da sosyalist devrimin zaferi

Bu yazı ilk kez, İşçilerin Uluslararası Birliği — Dördüncü Enternasyonal'in Arjantin seksiyonu olan Sosyalist Sol'un haftalık yayın organı *Sosyalist* gazetesinde yayımlanmıştır.

***

20. yüzyılın başında Rus Çarlık'ı hem dünyanın en geniş topraklarına sahipti hem de çoğunluğu okuma yazma bilmeyen yoksul köylülerin oluşturduğu 150 milyonu aşkın insana hükmetmekteydi. Ülkenin başkenti Petrograd ve Moskova'da yaklaşık 3 milyon insan yaşamakta ve en ileri üretim teknikleriyle birlikte küçük ama hayli belirleyici bir endüstri proletaryası ağır ağır gelişmekteydi.

Çarlık'ın düşüşü

Şubat 1917'de polisin Petrograd'da gerçekleştirilen devasa bir kitle gösterisini şiddetle bastırmasıyla Çar 2. Nikola diktatörlüğünün çözülüşüyle sonuçlanan bir ayaklanma açığa çıktı. Bu ayaklanma sürecinin ardından, o vakte kadar çarlığın açık bir müttefiki durumundaki liberal burjuva bir eğilim ile reformist partilerin (Kırda ciddi bir ağırlığa sahip durumdaki Sosyalist Devrimciler ile işçiler arasında etkin durumda olan Sosyal Demokrat Menşevikler) oluşturduğu bir Geçici Hükümet yönetimi üstlendi. Bu sürece paralel olarak, işçi, köylü ve asker delegelerinin kararları üzerinden işleyen ve mücadele halindeki kitlelerin temsil organları durumundaki "Sovyet" adlı demokratik meclisler açığa çıkmaya başladı.

Şubat Devrimi'nin zaferi, o vakte dek tanık olunmamış geniş politik özgürlüklere kapı açsa da, işçi ve köylülerin ağır ve köklü sorunlarına nihai yanıtlar geliştirmekten uzak kalacaktı. Bu sorunların başında hiç şüphe yok ki, emperyalistler arası savaşın yol açtığı (Çarlık rejimi, Fransa ve İngiltere ile müttefik olarak savaşta yer almaktaydı) ve bir mezbahayı andıran savaş koşulları,

toprak sahiplerinin köylülük üzerindeki aşırı sömürsü ve genelleyen sefalet koşulları gelmekteydi.

Lenin ve Troçki'nin önderliğinde Devrimci Marksist ve enternasyonalist bir çizgi izlemekte olan Bolşevik Parti, bu sürecin başlangıcında sınıf hareketi içinde bir azınlık eğilimi konumundaydı. Parti, Şubat süreci boyunca ikirciksiz bir politika izledi ve asla yeni burjuva hükümetine destek sunmadı, gelişimini sürdürdü. Partinin ilerleyen günlerde elde edeceği başarının püf noktası, Sovyetler içinde işçi, köylü ve askerlerin çıkarlarını kararlı bir biçimde savunan yegane eğilim olmasında yatıyordu. Eylül ve Ekim aylarında bu hattın meyvelerini toplayacaklar ve mücadele eden yığınlar içinde çoğunluk haline geleceklerdi.

Ayaklanma ve ilk kararlar

25 ve 26 Ekim tarihlerinde -Batı takvimine göre 7-8 Kasım- Petrograd kentinde, silahlı bir ayaklanma gerçekleştirildi. Ayaklanma esas itibarıyla Bolşevikler ve Petrograd Sovyeti Askeri Komitesince organize edilip yönlendirilmiş ve süratle Moskova'ya sıçramıştı. Devrimci yığınların seferberliği ve Lenin ve Troçki'nin başını çektiği Bolşeviklerin kararlı önderliği, burjuvazinin ve müttefiklerinin, reformist önderliklerin ve halkı sistematik bir biçimde ezmekte olan baskıcı güçlerin iktidardan tasfiye edilmesine olanak sağlamıştı.

Yeni Sovyet hükümeti ilk hedefini Rusya'da ve dünyada sosyalizmin inşası olarak açıkladı. Aynı gün içinde şartsız ve derhal barış ilan edilmesi ve burjuvazi tarafından geliştirilmiş gizli diplomasiye dayalı tüm anlaşmaların geçersiz ilan edilmesi ve teşhiri karar altına alındı. Bir sonraki gün ise toprak ağalarına ve Kilise'ye peşkeş çekilmiş durumdaki toprakların karşılıksız olarak, topraksız köylülere dağıtılmasını onaylayan kararname çıkartıldı. Yoksul köylülerin koşullarını iyileştirmeye yönelik acil tedbirler alındı. Öte yandan büyük kentlerde kiralar donduruldu ve acil gıda dağıtımına yönelik düzenlemeler getirildi. Kasım ayı içinde o döneme dek Çarlık rejimi altında yok sayılan tüm uluslara -Finlandiya örneğinde olduğu gibi- ayrılma hakkı da dahil olmak üzere eşit haklar tanındı ve tüm etnik ve ulusal azınlıklara özgürlükleri verildi. Tüm fabrika ve işyerlerinde

işçi kontrolü hakim kılındı ve tüm bakanların maaşları vasıflı bir endüstri işçisinin ortalama maaşıyla eşit hale getirildi. Matbaalar ve kağıt üretimi, Sovyet yayınlarının sürekliliğini sağlamak adına kamulaştırıldı ve işçi milislerinin örgütlenmesine girişildi.

Yıl bitmeden, eski patronlarınca terk edilmiş fabrikalar ve emperyalistlere ait stratejik işletmeler -elektrik şirketi, metalürji fabrikaları, vb.- tazminatsız millileştirilmiş ve işçi kontrolüne bırakılmıştı. O döneme dek Kilise'nin kontrolündeki eğitim yerini kamu eğitimine bıraktı. Medeni kanun ve boşanma hakkı türünden kadına ve çocuğa endeksli politikalar hayata geçerken, bankacılık sistemi millileştirildi ve asalet ünvanları iptal edildi.

3 Ocak 1918 tarihinde, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ilan edilirken, tüm dış borç ödemeleri durduruldu. Şubat ayında, Leon Troçki önderliğinde Kızıl Ordu'nun inşasına başlandı. Yıkıcı iç savaş koşulları ufukta belirmektedir. 1919 Kasımında, iç savaşın yıkıcı koşulları altında Moskova'da 3. Enternasyonal kurulacaktı.

İç savaş ve bürokratikleşme

İç savaşın yaygınlaşması, beraberinde burjuvazinin mülksüzleştirilmesi sürecinin derinleşmesini getirdi. 3 yıl süren iç savaş koşulları, Sovyet emekçileri açısından korkunç sıkıntıları beraberinde getirdi. Ne var ki, SSCB Komünist Partisi olarak anılmaya başlanan Bolşevik hareketin devrimci hat doğrultusunda ısrarlı tutumu, burjuva gericiliğinin ve onlara destek sunan emperyalist orduların silahlı karşıdevrim girişiminin ezilmesine olanak sağladı.

İktidarın ele geçirilmesinin ardından Bolşevik önderliğin, ama özellikle Lenin ve Troçki'nin beklentisi, sosyalist devrimin sağlamlaşıp ilerlemesi için yegane yolun Avrupa'da patlak veren devrimci çalkanma içinde Ekim Devrimi'ne benzer yeni devrimlerin açığa çıkmasıydı.

Ne yazık ki bu gerçekleşmedi. 1921 yılında iç savaş sona erdiğinde SSCB tek başına kalmıştı ve her açıdan tükenmiş durumdaydı. Devlet, Sovyetler ve bizzat Komünist Parti üzerinden, yığınların yorgunluğundan beslenen bir bürokratikleşme süreci başlıyordu. Hastalığı son derece ilerlemiş durumdaki Lenin'in son mücadelesi işte bu bürokratikleşme sürecine karşı verilecekti.

Ne var ki, Troçki ile birlikte bu bürokratikleşme sürecinin önderliğini üstlenen Lenin, nihayetinde devrime ihanet edecek Stalin'e karşı verdiği bu mücadelenin ortasında hayata gözlerini yumdu.

20'li yıllar, 3. Enternasyonalin ulusal partilerine doğru yayılan bu bürokratikleşme eğilimini durdurmak için verilen mücadelelerle belirlendi. Leon Troçki ve ilk devrimci dalganın içinde yetişmiş binlerce devrimci öncü, bürokrasinin tahribatlarına karşı verilen mücadelelere eşlik etti ama yenilgiye uğradılar. İşte bu politik atmosfer içinde, 1917 Kızıl Ekimini yaratan ruha, Devrimci Marksizm'e ve gerçek Leninizm'e tümüyle karşıt ve ancak böylelikle varlık nedeni bulabilen bir politik karşıdevrim adım adım hakimiyet kazanıp yığınları sindirdi.

Çok açık ki, Stalin diktatörlüğü, yalnızca işçi demokrasisi koşullarında ve devrimin tüm dünya sathına yayılacağı koşullarda gelişebilecek sosyalizmin inkarı temelinde hayat bulabildi. O zamandan beri, komünist partiler yalnızca kendi bürokratik ayrıcalıklarını sürdebilmek uğruna, burjuvaziyle anlaşarak ve çöküş halindeki kapitalist sistemi defalarca kurtararak devrimci süreçleri yenilgiye uğrattılar. -1936 yılında İspanyol Devrimi'nin uğradığı ihanet en tipik örneklerden biridir-

1940 yılında Stalin'in bir ajanınca katledildiği tarihe dek Troçki'nin de vurguladığı gibi, bürokrasi iktidarda kalmaya devam ederse, SSCB'nin kapitalizme dönüşü kaçınılmazlaşacaktı.

SSCB ve tüm Doğu Avrupa'da işçi yığınların seferberlikler yoluyla bürokrasinin tek parti diktatörlüklerini alaşağı ettiği ve fakat Gorbaçov önderliğindeki

bürokratların ülkeyi kapitalizme sürüklemesinin önüne geçilemediği 1989 yılına dek, tüm bir 20. yüzyıl bu öngörünün acı bir biçimde doğrulanmasıyla geçti.

Aradan geçen yıllardan sonra, bugün hala 1917 yılındaki o zaferin yolunu tutacak, devrimci sosyalist bilinçte bir devrimci önderliğin inşa edilmesi sorumluluğu ile karşı karşıyayız.

Çeviri: Murat Yakın